

Goede behandeling geeft goede *Iris bucharica* op pot

• TEKST : PAUL VAN LEEUWEN, EN JOHN TROMPERT, PPO BLOEMBOLLEN
• FOTO'S : IBC

De handel blijft vragen naar nieuwe bolgewassen geschikt voor op pot. *Iris bucharica* is een van de gewassen die PPO Bloembollen met succes heeft onderzocht. Twee jaar geleden zijn de eerste gunstige resultaten in de vakbladen verschenen. Inmiddels zijn ook nieuwe ervaringen opgedaan, ook met andere irisspecies, zoals *Iris aucheri*. *Iris bucharica* is van eind januari tot begin mei goed in bloei te krijgen. Voor een goede bloei en goede bloem-bladverhouding is het van groot belang gericht te koelen. In de kas is de watergift van groot belang.

Iris bucharica is een bolvormende *Iris* uit Noordoost Afghanistan en Midden Azië. Deze veelal geel/witte *Iris* geeft een aantal bloemen per steel. Het voordeel daarvan is een langere bloeiduur van de gehele plant dan de meeste andere irissen, omdat de bloemen na elkaar in bloei komen. Het gewas is van nature kort, 20 tot 35 cm, en daarom geschikt voor op pot. In de proeven bij PPO Sector Bloembollen is uitgebreid gekeken naar de bloemaanleg, koeltemperatuur, koelduur, het tijdstip van aanvang koeling, de inhaaldatum (vroeg en laat) en de kastemperatuur.

BLOEMAANLEG NA ROOIEN

Deze irissoort bloeit in het voorjaar en legt in de zomer na het rooien de bloemen aan. De bollen worden in het najaar weer geplant. De bloemaanleg van deze *Iris* is vrij laat. In het onderzoek begon de bloemaanleg soms de

tweede helft van augustus maar vaker pas begin september. Half oktober was de bloemaanleg veelal klaar; per bol of klister waren dan 4-5 bloemen in stadium G. De bloemaanleg verliep bij 17°C iets sneller dan bij 20°C. Het tijdstip van bloemaanleg is van belang in verband met het tijdstip waarop kan worden begonnen met koelen.

GERICHT KOELEN

De optimale koeling was bij aflopende temperaturen. Goede resultaten zijn bereikt met het volgende schema: 6 weken bij 9°C + 4 weken bij 5°C en de overige weken bij 2 °C. Koelen bij continu 9°C gaf onacceptabel lange spruiten bij inhalen. In het onderzoek is de koelduur gevarieerd van 11 tot en met 19 weken. De beste resultaten zijn bereikt bij een koelduur van 13-17 weken mits niet te vroeg begonnen werd met koelen. Een koelduur van 11

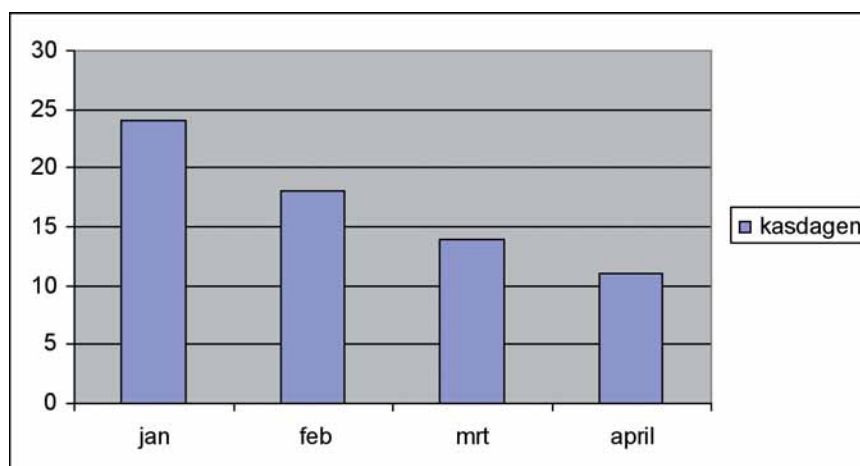

Iris magnifica

weken gaf altijd te weinig bloemen en een langere kasperiode.

NIET TE VROEG STARTEN

Te vroeg beginnen met koelen zorgde voor weinig bloemen omdat de bloemaanleg nog niet af was bij aanvang van de koeling. De resultaten waren altijd goed indien de koeling begonnen werd in de laatste week van september of later. Bij een koelduur van 15 weken betekent dit dat de potten de eerste volle week van januari werden ingehaald. De kastemperatuur is in het onderzoek gevarieerd van 12 tot 18 °C. Het gewas liet zich bij beide temperaturen goed forceren. Het voordeel van 18 °C is dat er minder kasdagen nodig zijn tot begin bloei. Het aantal kasdagen is in de figuur weergegeven.

Het aantal kasdagen bij 18°C van inhalen tot begin bloei nam af naarmate later werd ingehaald. Kasdagen: 24 januari, 18 februari, 14 maart, 11 april

BEWAARTEMPERATUUR BOLLEN

De bollen zijn bewaard bij continu 17, 20 of 23°C óf bij een aflopende temperatuur: 23°C tot 1 september, daarna 20°C en 4 weken 17°C voor aanvang koeling. Hieruit bleek dat aflopend koelen en continu 20°C de beste resultaten geven, hoewel bewaring bij de andere temperaturen vaak ook een acceptabel product gaf. Bewaring bij 17°C gaf een iets ruigere, minder compacte plant. Bollen bewaard bij 23°C waren wat trager in de groei. Bovendien remde 23°C de bloemaanleg iets waardoor dit bij vroege bloei ten koste ging van het aantal bloemen.

INHALEN EN WATERGIFT

In twee seizoenen zijn potten tot half april en in één seizoen tot eind april ingehaald. De kwaliteit van het gewas op de potten was altijd goed, kort van lengte en rijk van bloei. Het enige nadeel was dat de bloeiduur van de plant (in de kas) afnam van 14 dagen in januari/februari tot 10 dagen eind april. De oorzaak daarvan is de oplopende kastemperatuur eind april/begin mei. Zodra het gewas met enig blad in de kas staat heeft het veel water nodig. Bij onvoldoende watergift zal de pot snel uitdrogen. Daarnaast is soms *Pythium* waargenomen zodat voorzorgsmaatregelen nodig zijn. Te veel watergeven voordat er blad is, zal gunstig zijn voor de *Pythium*ontwikkeling.

IRIS AUCHERI

Door het succes van *Iris bucharica* wordt ook regelmatig gevraagd of dit gewas er in andere kleuren is. Er zijn andere irissoorten met een vergelijkbare groeiwijze die andere kleuren hebben, bijvoorbeeld de blauwe *Iris aucheri* en de witte *Iris magnifica*. In de broei-proef van 2004 is op beperkte schaal gekeken of *Iris aucheri* gebroeid kan worden als *Iris bucharica*. In principe kan *Iris aucheri* ook gebroeid worden. Echter bij een aflopende koeltemperatuur gedurende 13 tot 17 weken geeft dit soort al lange spruiten (8 tot 11 cm)

Iris bucharica

bij inhalen. Om dit tegen te gaan zal de koeltemperatuur moeten zakken maar de invloed daarvan op de bloei is niet bekend. Het aantal kasdagen van *Iris aucheri* is veel korter dan van *Iris bucharica*. Het aantal kasdagen bij 18 °C vanaf inhalen tot begin bloei varieerde van 11 in januari tot 6 in maart. Deze *Iris* heeft meer dan *Iris bucharica* de neiging om alle bloemen snel na elkaar in bloei te laten komen waardoor de bloeiduur korter was dan bij *Iris bucharica*. De bloeiduur varieerde van 9 dagen in januari tot 6 dagen in maart. Hoewel dit soort goed te vervroegen is lijkt het voor de grote markt minder aantrekkelijk.

SAMENVATTING

- Bewaar *Iris bucharica* bollen bij aflo-

- pende temperaturen: 23°C in augustus, daarna 20°C en 4 weken 17°C voor de koeling of continu bij 20°C.
- Koel de bollen in opgeplante toestand bij aflopende temperaturen zoals: 6 weken bij 9°C + 4 weken bij 5°C en de rest bij 2°C.
- Koelduur van 13 t/m 17 weken.
- De koeling kan vanaf eind september beginnen. Met een koelduur van 15 weken is daarmee de vroegste inhaaldatum de eerste week van januari.
- Inhalen tot eind april is mogelijk.
- Forceren ging goed bij 12 en 18°C. De watergift bij het forceren vraagt om extra aandacht.

Het onderzoek werd gefinancierd door Productschap Tuinbouw